

El 23 de juliol, 2 anys de la llei que obliga a etiquetar en català

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA



La llei i l'etiquetatge en català en 10 punts



1 El 23 de juliol d'enguany farà dos anys de l'aprovació de la llei i un de la finalització del període d'adaptació

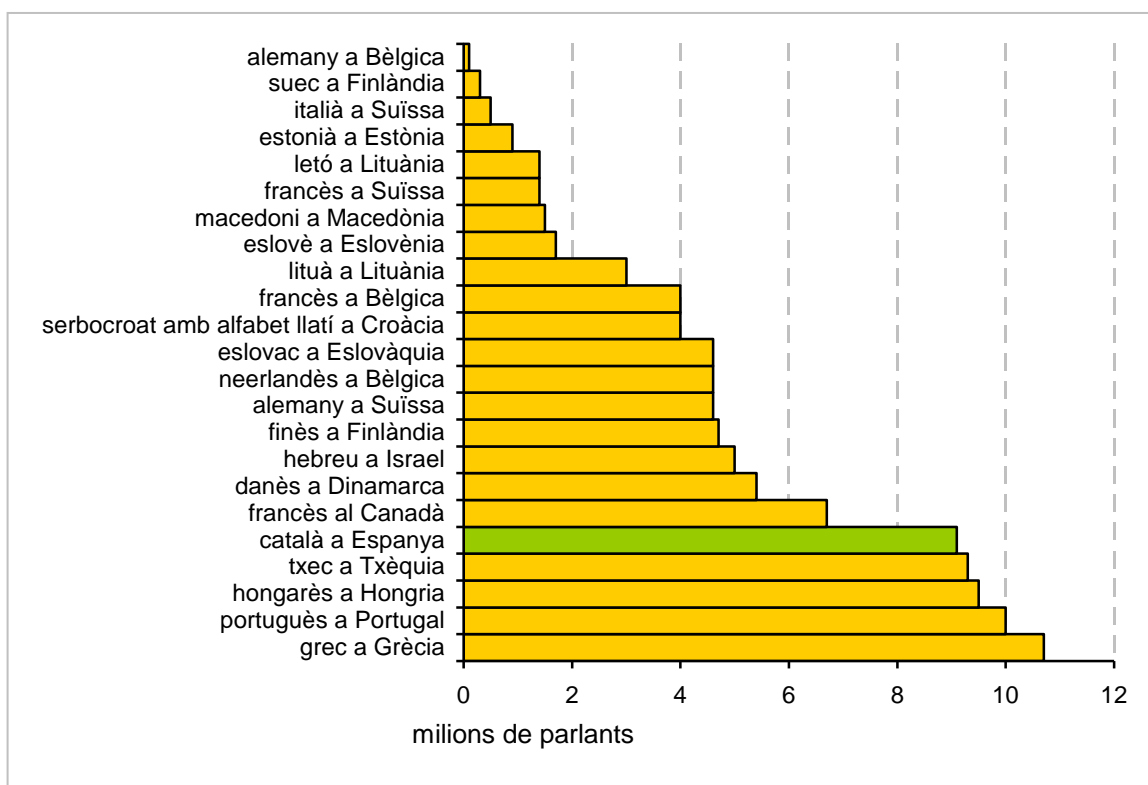
L'obligatorietat d'etiquetar en català està determinada als articles 128-1 i 211-5 de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya (publicada el 23 de juliol del 2010). La disposició transitòria segona estableix els terminis d'adaptació: sis mesos per a les grans empreses i un any per a les microempreses, les petites i les mitjanes empreses.



2 Aquesta obligació existia ja per la resta de llengües de la Unió Europea comparables al català. El català fins fa poc era un cas excepcional.

Fins ara el català vivia una situació excepcional. Espanya era fins ara l'únic país de la Unió Europea que amb una llengua tan parlada com el català no hi havia una legislació que obligués a les empreses a etiquetar en aquesta llengua. Totes les altres llengües europees de la Unió Europea i de l'espai Schengen entre 3 i 15 milions de parlants tenien garantida aquesta obligatorietat. De fet totes les llengües europees amb tants parlants o més que el català tenen mecanismes que fan obligatori l'etiquetatge en les respectives llengües.

Gràfic 2.1 Exemples d'algunes comunitats lingüístiques més petites o comparables amb la catalana en relació al nombre de parlants, on és obligatori per llei d'etiquetar en les respectives llengües.



3 Una obligació que equipara el català al castellà. 202 normatives imposen el castellà a l'etiquetatge de productes a Catalunya.

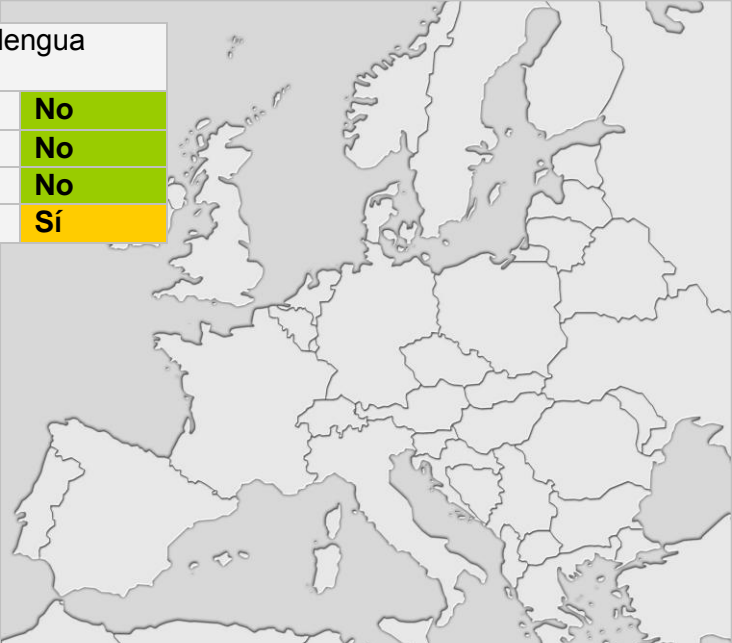
Actualment (juny 2012) hi ha 202 disposicions que obliguen a etiquetar els productes en castellà a Catalunya, amb sancions previstes si no es fa. Hi ha productes que estan afectats per més de 5 normatives. Això afecta no només l'etiquetatge, sinó també les instruccions de productes, els manuals d'ús, l'embalatge o les garanties dels productes. A Catalunya, diverses empreses ja han estat multades per no etiquetar en castellà; però encara no hi ha hagut cap multa per no fer-ho en català.

4 El fet que el castellà sigui també obligatori a Catalunya és un fet excepcional en el context europeu.

A l'etiquetatge Espanya és un cas singular d'imposició d'una llengua (castellà) amb tantes sancions previstes més enllà d'on és pròpia tot i haver-hi una llengua pròpia tan parlada com el català. Espanya és l'únic estat de la Unió Europea i de l'entorn de països europeus, que després del procés democràtic o de la modernització del país ha conservat polítiques diferenciades entre llengües tan parlades.

Taula 4.1 Obligacions de les llengües majoritàries a l'etiquetatge en alguns estats plurilingües europeus fora d'on són llengües pròpies

Hi ha obligació d'etiquetar, on no és llengua pròpia,	
en neerlandès a Bèlgica?	No
en alemany a Suïssa?	No
en finès a Finlàndia ?	No
en castellà a Espanya?	Sí



5 **Altres comunitats autònomes ja van fer ús de la competència abans que la catalana i obliguen des de fa temps a etiquetar en la llengua pròpia.**

Taula 5.1 Obligacions d'etiquetar en una llengua els productes a les lleis de consum d'algunes comunitats autònomes que les han desenvolupades.

Comunitat autònoma	Llei que inclou l'obligació
Obliguen a etiquetar els productes en castellà	
Cantàbria	Llei 1/2006 de Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 20)
L'Aragó	Llei 16/2006 de Protecció i Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 24)
Madrid	Llei 11/1998 de Protecció dels Consumidors (article 13)
Castellà i Lleó	Llei 11/1998 per la Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 10)
Astúries	Llei 11/2002 dels Consumidors i Usuaris (article 15)
Canàries	Llei 3/2003 de l'Estatut dels Consumidors i Usuaris (article 12)
Balears	Llei 1/1998 de l'Estatut dels Consumidors i Usuaris (article 14)
L'Estat per a totes les comunitats autònomes	Reial Decret Legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, per al qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries (article 18)
Reconeix el dret de rebre la informació de l'etiquetatge dels productes en castellà	
Extremadura	Llei 6/2001, de 24 de maig, de l'Estatut dels Consumidors d'Extremadura (article 11)
Obliga a etiquetar els productes bascos amb denominació d'origen, de denominació qualitat o artesanals en basc (pendent de reglament)	
País Basc	Llei 6/2003, de 22 de desembre, d'Estatut de les Persones Consumidores i Usuàries (article 41)
Obliga a etiquetar els productes en català	
Catalunya	Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya (articles 128-1 i 211-5)

6 Fa 19 anys que les persones consumidores tenen el dret de rebre l'etiquetatge en català i es preveia que pogués ser una obligació per a les empreses. Les empreses tenien un ampli espai de temps per adaptar-s'hi.

El dret dels consumidors de rebre les informacions del productes destinats al consum en català estava regulat per la Llei 3/1993, de 5 de març, de l'Estatut del consumidor. Aquesta llei preveia que es desenvolupés un reglament per tal que el deure passés a ser una obligació per part de les empreses. Amb el nou Codi de consum de l'any 2010 ara ja és una obligació i les empreses poden ser sancionades. 19 anys després, tot i un notable període de temps d'adaptació, hi ha moltes empreses que no han fet el procés previst des de l'any 1993.



7 La majoria d'empreses encara distribueixen els productes fora de la legislació actual. A juliol d'enguany, de les 30 primeres marques més venudes a l'Estat espanyol, només una acomplia els requisits lingüístics legals.

Taula 7.1 Acompliment de les normatives pel català i castellà de les 30 primeres marques de productes distribuïts a Espanya (dades segons *Las 30 Tops marcas del gran consumo de Kantar WorldPanel*, 2010).

Acompliment de la legislació que afecta el castellà entre les 30 primeres marques	100% (30)
Acompliment de la legislació que afecta el català entre les 30 primeres marques	3,3% (1)

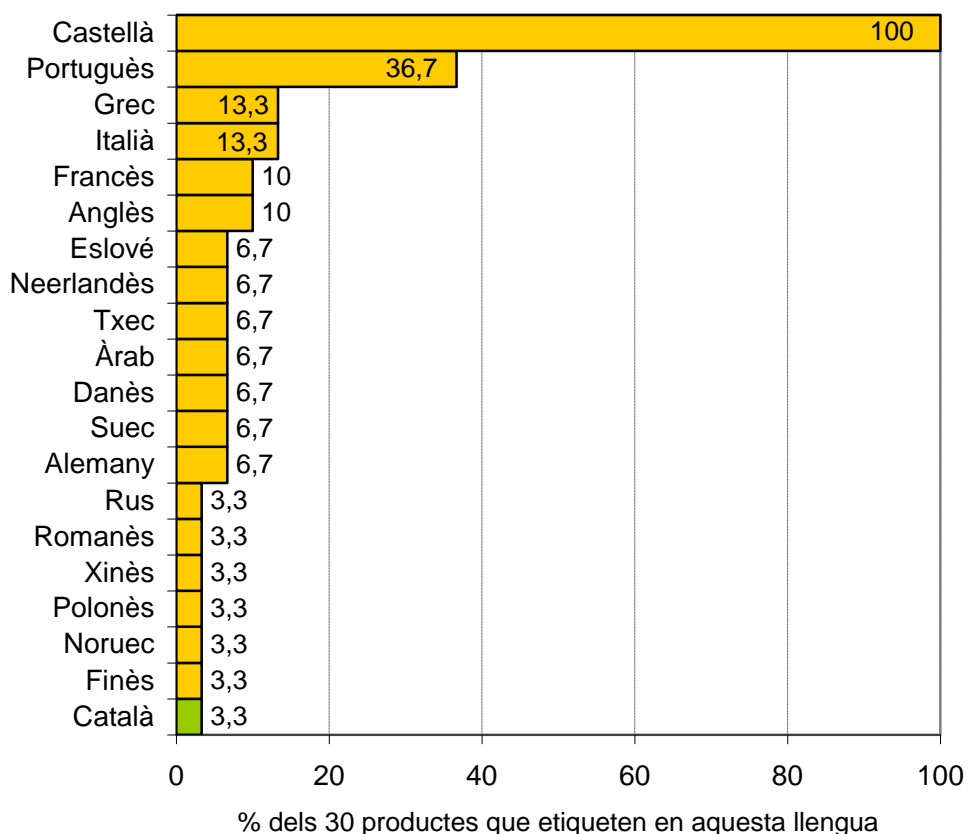
Taula 7.2 Acompliment de la normativa de les 30 primeres marques de productes distribuïts a Espanya.

marca	Acompleix la legislació sobre etiquetatge	marca	Acompleix la legislació sobre etiquetatge
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		Sí

	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No
	No		No

8 Algunes grans multinacionals etiqueten més en grec, eslovè, italià o portuguès a Catalunya que no pas en català, tot i que d'aquestes la nostra llengua és l'única obligatòria a l'etiquetatge a Catalunya.

Gràfic 8.1 Usos lingüístics en l'etiquetatge dels productes de les 30 marques més venudes a l'Estat espanyol



9 El criteri diferenciat d'aplicació: lleis A, lleis B, consumidors A i consumidors B. Grans multinacionals compleixen fil per randa totes les legislacions europees que els obliguen a etiquetar en les respectives llengües però fan una excepció per al consumidor català, únic cas que incompleixen la llei.

Taula 9.1 Alguns productes i l'acompliment de la normativa sobre l'ús de la llengua a l'etiquetatge en diferents comunitats lingüístiques

Comunitat lingüística	Nombre de parlants en milions (dades aproximades a partir d'Etnologue)	Aquest producte compleix la normativa sobre la llengua a l'etiquetatge per a aquesta comunitat?					
		Cereals kellog's	Aspirina Bayer	Coca-cola	logurt Danone	Preservatius Durex	Puré Maggi
Francès a Bèlgica	4,0	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Neerlandès a Bèlgica	4,6	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Alemanya a Bèlgica	0,1	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Francès a Suïssa	1,4	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Alemanya a Suïssa	4,6	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Italià a Suïssa	0,5	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Eslovè a Eslovènia	1,7	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Serbocroat amb alfabet llatí a Croàcia	4,0	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Francès al Canadà	6,7	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Danès a Dinamarca	5,4	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Estonià a Estònia	0,9	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Letó a Letònia	1,4	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Lituà a Lituània	3	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Hongarès a	9,5	sí	sí	sí	sí	sí	sí

Hongria							
Finès a Finlàndia	4,7	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Suec a Finlàndia	0,3	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Grec a Grècia	10,7	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Eslovac a Eslovàquia	4,6	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Txec a Txèquia	9,3	sí	sí	sí	sí	sí	sí
Català a Espanya	9,1	no	no	no	no	no	no
		Cereals kellog's	Aspirina Bayer	Coca- cola	logurt Danone	Preservatius Durex	Pure Maggi

Gràfic 9.1 L'acompliment de la normativa sobre llengües a l'etiquetatge de la multinacional Coca-cola per a diferents comunitats lingüístiques semblants a la catalana o més petites (Sí, a compleix la normativa, No, no a compleix la normativa). La mida dels cercles és proporcional als parlants en cada país.



10 El codi de Consum inclou altres novetats lingüístiques que també cal acomplir a partir del 23 de juliol.

Pel que fa a la disponibilitat lingüística:

Fins ara la Llei de política lingüística de l'any 1993, establia que les empreses i establiments han de poder atendre els consumidors quan s'expressin en qualsevol de les llengües oficials.

Article 32.1

Les empreses i els establiments dedicats a la venda de productes o a la prestació de serveis que desenvolupen llur activitat a Catalunya han d'estar en condicions de poder atendre els consumidors i consumidoras quan s'expressin en qualsevol de les llengües oficials a Catalunya.

L'article de l'Estatut d'Autonomia del 2006, va incloure una novetat, passant del dret de ser atès **quan s'expressin** en una llengua oficial, al dret de ser atès **en** la llengua oficial.

Article 34

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidoras de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.

Finalment el Codi de consum és la llei que estableix això, i ho fa d'aquesta manera; incidint en el canvi, cosa que significa un progrés substancial en el sentit que les empreses i establiments han de disposar de personal que pugui atendre en la llengua corresponent, no només atendre si s'hi expressen els clients:

Article 128-1.1:

Les persones consumidoras, en llurs relacions de consum, tenen dret, d'acord amb el que estableixen l'Estatut d'autonomia i la legislació aplicable en matèria lingüística, a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que escullin.

Pel que fa a la retolació i documentació (factures, contractes...)

Ratifica allò que ja establia la Llei de política lingüística (article 32.3), tot i que millora l'eficiència de la interpretació definint ara com a invitacions a comprar allò que eren documents d'oferta de serveis. Si ara cal, més enllà de la retolació fixa, que les invitacions a comprar siguin en català, això vol dir, segons la definició de la mateixa llei, que cal que sigui en català: *qualsevol comunicació comercial que indica les característiques del bé o servei i el seu preu, i que permet a la persona consumidora d'adquirir-lo.*

Tot i que l'article 15.3 de la llei de política lingüística ja obliga a fer els contractes en català i que estiguin a disposició del client de forma immediata, els articles 128-1 i 211-5 del Codi de consum ratifiquen aquesta obligatorietat.

Article 128-1

2. Les persones consumidores, sens perjudici del respecte ple al deure de disponibilitat lingüística, tenen dret a rebre en català:

a) Les invitacions a comprar, la informació de caràcter fix, la documentació contractual, els pressupostos, els resguards de dipòsit, les factures i els altres documents que hi facin referència o que en derivin.

Article 211-5

Requisits lingüístics

1. La documentació i les informacions necessàries per al consum i l'ús adequats dels béns i serveis dirigides a les persones consumidores han d'estar a disposició immediata d'aquestes, d'acord amb el que estableix l'article 128-1. Aquest requisit no s'aplica a les marques, els noms comercials i la retolació emparada per la legislació de la propietat industrial.

Una novetat important són les factures, que ara cal que siguin en català per a qualsevol bé o servei. Fins ara només eren obligatòries en català per a certs sectors específics.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

Via Laietana, 48 A. Principal 2a

08003 Barcelona

Tel. 93 321 18 03

Fax 93 321 12 71

info@plataforma-llengua.cat

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA



www.plataforma-llengua.cat